

12. Moravské diecéze a jejich představitelé

Rozdělení Olomoucké diecéze a vznik arcibiskupství olomouckého a biskupství brněnského – okolnosti a činné osoby?

Olomoučtí biskupové do roku 1777 - po 1777 arcibiskup olomoucký a biskup brněnský

Olomoucké biskupství založené roku 1063, podléhalo arcibiskupství v **Mohuči** možnost existence již před tímto rokem, ale tato teorie je sporná - úvahy o nepřetržitém trvání úřadu od doby Velké Moravy – od AEPC sv. Metoděje

prvním biskupem se stal břevnovský mnich **Jan** (episkopát 1063-1086)

po založení **pražského arcibiskupství** v r. 1344 přešlo pod pravomoc pražských arcibiskupů – z 1. pol. 15. stol. dochovaný stručný přehled moravských biskupů tzv. *Granum catalogi praesulum Moraviae* – končí volbou biskupa Pavla z Miličina r. 1433. Autora se identifikovat nepodařilo

do 5. 12. 1777 (vznik olomoucké arcidiecéze) ve funkci 55 biskupů, např. **Jindřich Zdík** (1126-1151), **Jan IX. ze Středy** (1364-1380), **František z Dietrichštejna** (1599-1636), z toho v 18. stol. šest biskupů, konkrétně:

1. **Karel III. Lotrinský (1695-1710)**

nar. r. 1680, zemřel r. 1715, od r. 1693 velkopřevor maltézského řádu v Kastílii; ve funkci biskupa se snažil o rozkvět náboženství, založil nové fundace, vybudoval chrámové a hospodářské stavby

r. 1710 zvolen trevírským arcibiskupem

2. **Wolfgang Hannibal von Schrattenbach (1711-1738)**

nar. r. 1660, zemřel 1738 v Brně, knězem od r. 1688, r. 1703 odmítl štýrskohradecké biskupství, r. 1714 císařovým ministrem v Římě, od r. 1719 neapolským místokrálem v olomoucké diecézi se zdržoval málo, r. 1726 ozdobil 4 olomoucké preláty katedrálního kostela mitrou

3. **Jakub Arnošt z Lichtenštejna-Castelkornu (1738-1745)**

nar. r. 1690, zemřel r. 1747, od r. 1728 štýrskohradecký biskup, roku 1743 korunoval Marii Terezii na českou královnu. Aktivní ve vizitování diecéze a zakládání nových farností; založil klášter piaristů v Bílé Vodě, založil fundace v katedrálním kostele i jinde.

r. 1745 zvolený salcburským arcibiskupem

4. **Ferdinand Julius Troyer z Troyersteinu(1745-1758)**

nar. r. 1698, zemřel r. 1758 v Brně, knězem od roku 1720, zvizitoval téměř celou diecézi, zřídil několik děkanátů, farností s kaplanských míst zrestauroval vyhořelý kroměřížský zámek, řádové opaty přivedl k omezenému používání pontifikálií

5. **Leopold Bedřich z Eghtu a Hungersbachu (1758-1760)**

nar. 1699, zemřel 1760, r. 1721 farář v Mohelnici, r. 1750 generální vikář, r. 1752 děkan olomoucké kapituly

dal opravit kapličku Blahoslavené Panny Marie v Kroměříži, u kolegiálního kostela zřídil dvě kanovnická a vikářská místa, založil kněžský seminář

6. Maximilián von Hamilton (1761-1776)

nar. roku 1714, zemřel 1776, poslední olomoucký biskup, velká péče o úřad, zvizitoval diecézi velký dobrodinec rektorátního kostela sv. Anny, zasloužil se o rozkvět biskupského domu v Olomouci a kroměřížského zámku

dal v diecézi postavit a opravit mnoho budov, knihovnu rozmnožil a finančně podporoval r. 1775 ho Marie Terezie odměnila velkým křížem řádu sv. Štěpána

Rezidenčním objektem olomouckých biskupů byl v té době Arcibiskupský palác v Olomouci, který získal svoji barokní podobu v 2. pol. 17. st. (původně to byl renesanční palác postavený za biskupa Stanislava Thurza.

K reprezentativní účelům a zároveň jako letní sídlo sloužil i barokní zámek v Kroměříži (původně také goticko-renesanční stavba, zrekonstruovaná v pol. 17. stol.)

Olomoucký arcibiskup a brněnský biskup po roce 1777

Hrabě kardinál Antonín Theodor Colloredo-Waldsee - olomoucký arcibiskup

nar. 29. červen 1729 Vídeň – zem. 12. září 1811 Kroměříž, vystudoval teologii v Římě.

Kardinál Colloredo-Waldsee byl 1. olomouckým arcibiskupem.

Kanovníkem kapituly sv. Mořice v Kroměříži, 1766-1776 jejím proboštem. V Olomouci získal nejdříve post kanovníka, 1776 probošta, pak se stal jejím děkanem a nakonec generálním vikářem diecéze. 6. října 1777 byl zvolen biskupem.

Téhož roku povýšil papež Pius VI. olomoucké biskupství na arcibiskupství, zřídil biskupství v Brně a z Moravy učinil samostatnou církevní provincii, čímž se hrabě Colloredo stal moravským metropolitou.

V době jeho vlády bylo císařem Josefem II. vydáno nařízení o rušení klášterů, v arcibiskupově diecézi jich zaniklo sedmáct.

- Byly také zrušeny biskupské semináře a nahrazeny tzv. generálními semináři. Josef II. provedl řadu proticírkevních reforem, ovšem jeho nástupce Leopold II. neshledal stejné názory a arcibiskupovi projevoval spíše náklonnost.

Roku 1803 arcibiskupa papež Pius VII. jmenoval kardinálem. V dobách napoleonských válek byl důležitým prostředníkem jednání mezi Francií a Rakouskem.

V olomoucké residenci se dokonce domlouvalo místo, kde měla původně bitva tří císařů proběhnout.

Nechává rozšířit a zušlechtit Podzámeckou zahradu.

Kardinál zemřel 12. 9. 1811 v Kroměříži, je pohřben v kolegiálním kostele sv. Mořice.

Matyáš František hrabě Chorinský svobodný pán z Ledské - brněnský biskup

nar. 4. říjen 1720 Pačlavice – zem. 30. říjen 1786 Kuřim

hrabě Chorinský byl první biskup brněnský a zakladatel brněnské diecéze.

narodil se 4. 10. 1720 v Pačlavicích u Zdounek ve šlechtické rodině

studoval v Olomouci, na kněze byl vysvěcen 5. 4. 1743, ještě téhož roku se stal kanovníkem kolegiální kapituly v Brně a roku 1752 jejím děkanem.

16. října roku 1769 přijal biskupské svěcení jako titulární biskup samařský a byl určen k pomoci nemocnému, svému příbuznému královéhradeckému biskupu **Heřmanu Hanibalovi**, hraběti z **Blümegeu**.

Po smrti biskupa Heřmana Hanibala se stal pomocným biskupem olomouckého biskupa **Maxmiliána Hamiltona** až do jeho smrti roku 1776.

Chorinský byl roku 1775 také rektorem univerzity v Olomouci.

Byl i proboštem brněnské kapituly, což snad také přispělo tomu, že byl císařovnou nominován na prvního biskupa nově vytvořené diecéze brněnské.

Toto její přání potvrdil papež Pius VI. dne 5. prosince 1777. Nově zřízenou diecézi tvořilo 18 děkanátů a 151 farností.

Rozšíření své diecéze se dočkal v roce 1783, kdy bylo celkem 36 děkanátů a 397 farností. - Svou službu vykonával v nelehké době osvícenských názorů a zásahů císaře Josefa II, ke kterým se stavěl vzpurně, a veškerá jeho vlastní iniciativy byla omezena.

Proto se Chorinský věnoval vědeckému studiu a opravě a výzdobě brněnské katedrály.

- Zemřel 30. října 1786 v Kuřimi u Brna a byl pochován na novém městském hřbitově v Brně.

Jan Křtitel Lachenbauer - brněnský biskup

nar. **31. leden 1741** Broumov – zem. **22. únor 1799** Brno

Studoval filozofii a teologii v Praze, kde vstoupil v roce 1759 do Rytířského řádu křížovníků s červenou hvězdou.

Po svém vysvěcení na kněze 7. 4. 1764 působil v Čechách, pak v Bratislavě a nakonec ve Vídni, kde byl jmenován dvorním kazatelem a posléze rektorem generálního semináře.

Brněnským biskupem byl jmenován **11. listopadu 1786** a papež to potvrdil 29. ledna 1787 a 23. února téhož roku byl ve Vídni vysvěcen na biskupa.

Byl přívržencem josefínského osvícenství a vynikal skvělým uměním kazatelským.- Jako brněnský biskup působil 13 let a zvlášť se zapsal u chudého lidu svou neobyčejnou dobročinností.

- Svou činnost tedy zaměřil na pole sociálně charitativní, ale též pokračoval v úpravách brněnské katedrály, započatých jeho předchůdcem, například tím, že pořídil obrazy na čtyři boční oltáře. -

Jeho nástupcem se stal **Vincenc Josef Schrattenbach**.

- Zemřel 22. února 1799 v Brně, kde je pochován